

УДК 636.5

Каталог племінних ресурсів сільськогосподарської птиці України / Ю.О. Рябоконт, В.О. Пабат, Д.М. Микитюк, В.В. Фролов, О.О. Катеринич, Ю.В. Бондаренко, Т.В. Мосякіна, О.Т. Гадючко, Г.Т. Коваленко, Д.М. Гриценко, В.П. Богатир, Ю.С. Лютий /Під редакцією Ю.О. Рябоконт /Харків., 2005.-78 с.

Яєчні, яєчно-м'ясні і м'ясо-яєчні породи і популяції Полтавська глиняста (Полтавская глинистая)

Порода яєчно-м'ясного напрямку продуктивності.

Історія створення. Полтавська порідна група курей – це місцеві кури, яких довгий час розводили в Україні, зокрема у Полтавській та Харківській областях, тому вони добре пристосовані до їхніх природно-господарських умов.

Створені методом народної селекції шляхом відбору кращих особин, яких одержували при схрещуванні місцевої птиці з імпортованими породами, що завозилися в Україну наприкінці ХІХ і початку ХХ століть.

У племзаводі ДПДГ "Борки" Інституту птахівництва УААН проводиться поглиблена селекційно-племінна робота із застосуванням методу індивідуально-сімейної селекції з оцінкою плідників за якістю нащадків. Основна мета селекції - покращення продуктивних і репродуктивних ознак птиці та консолідація її екстер'єрних особливостей. В процесі селекції полтавських глинястих курей значна увага приділяється також поліпшенню якості яєчної продукції та товарному вигляду яєць.

Одна із найцінніших ознак полтавських глинястих курей – це підвищена життєздатність, стійкість до стресів, а також до неопластичних захворювань, зокрема хвороби Марека, оскільки протягом останніх 15 років проводилася селекція в напрямку покращення цього показника.

Екстер'єрні особливості: колір оперення схожий на червонувату глину, тому курей і називають глинястими. Можуть бути світло-глинястими і темно-глинястими. У курей пір'я на шиї, хвості, крилах забарвлено у чорний колір. Голова невелика, з коротким міцним дзьобом; гребінь в основному трояндоподібний (*ген R*), рідко листоподібний (*ген r*); вушні мочки червоні; сережки середньої довжини; шия порівняно коротка, товста; спина широка і довга; груди округлі, виступають вперед. Ноги міцні, широко поставлені, жовті й світло-жовті.

Півні відрізняються від курей темнішим забарвленням пір'я з яскраво-жовтою блискучою гривною і косицями, чорним пір'ям на хвості і крилах (рис.10).

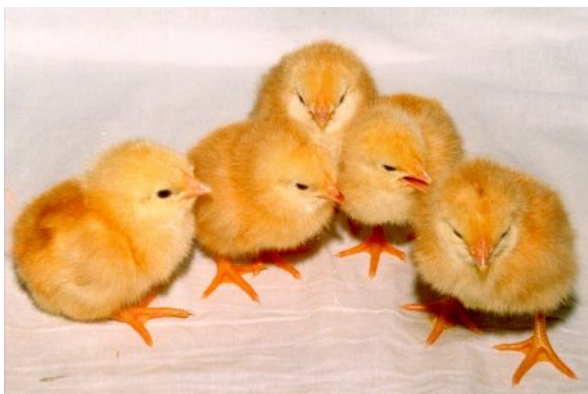

Рис. 10. Кури породи полтавська глиняста

Птиця відноситься до загально-користувального типу продуктивності, тобто від неї можна одержувати і яйця, і м'ясо. М'ясо має високі смакові якості. Вихід м'язової тканини - 52%, кісток - 10,7%. При інтенсивній відгодівлі молодшої птиці (особливо півників) її вага значно підвищується, переважно за рахунок утворення м'язової тканини, між якою відкладається жир, завдяки чому м'ясо стає соковитим, підвищуються його смакові якості. Тушка забитої птиці має привабливе жовтувате забарвлення шкіри.

Добові курчата мають жовто-коричневе забарвлення пуху (рис. 10). При необхідності добовий молодняк можна сортувати за статтю японським методом (за формою статевого горбику при відкриванні клоаки).

Шкаралупа яєць має привабливий коричневий колір різного ступеню інтенсивності забарвлення (рис. 10).

Полтавські глинясті кури спокійного темпераменту, добре пристосовані до утримання як на підлозі, так і у кліткових батареях різного типу, в тому числі при використанні штучного осіменіння.

Показники продуктивності:

– *вирощування ремонтного молодняку*: падіж за 19 тижнів вирощування – 4-6%; жива маса курочок у 17 тижнів – 1340-1393 г, жива маса півників у 17 тижнів – 1687-1788 г.

– *доросле стадо*: вік знесення першого яйця – 160-164 дн.; вік досягнення 50% інтенсивності яйцекладки – 166-172 дн.; несучість на середню несучку 235-240 шт.; маса яєць у 30 тижнів 51,5-53,0 г, маса яєць у 52 тижні – 59,5-60,5 г; жива маса курей у 52 тижні - 2,2-2,3 кг, півнів - 3,2-3,4 кг; збереженість - 93-95%; вивід курчат (від закладених на інкубацію яєць) - 80-82%.

Схрещування полтавських глинястих курей з півнями породи білий леггорн дає змогу отримати високопродуктивних гібридних курей з несучістю 260-265 яєць і високою життєздатністю.

Назва господарств, де розводиться птиця:

ПЗ, ППР-1: ДПДГ „Борки” Інституту птахівництва УААН, с. Бірки, Зміївський р-н Харківська обл., 63421, тел. (05747) 78-386, 78-088, 78-022, факс 78-274.

ППР-2: 1. СВК "Батьківщина", вул. Петровського 97, смт. Котельва, Котелевський р-н, Полтавська обл., 38602, тел. (05350) 91556, 91144, факс 91338.

2. ВАТ "Племптахорадгосп "Придніпровський", вул. Набережна, 10, смт. Горностаївка, Херсонська область, 74600, (05544) 41367, 41322.

Род-айленд червоний (Род-айленд красный)

Порода яєчно-м'ясного напрямку продуктивності.

Історія створення. У ДПДГ "Борки" порода представлена двома лініями: 38 та 02. Лінія 02 селекціонується як резервна.

Лінія 38 – синтетична вітчизняна лінія породи род-айленд червоний (рис. 11), яка створена методом складного гібридологічного схрещування при використанні спадкового матеріалу різного генетичного походження (японської та голландської селекції і вітчизняної птиці). Зараз лінія 38 використовується як батьківська форма вітчизняного 2-лінійного колорсексного кросу "Борки-колор" (рис. 8).

Рис. 11. Кури породи род-айленд червоний

Екстер'єрні особливості птиці породи червоний род-айленд: колір оперення золотисто-червоний (*гени s, i, ey*), хвіст і махові пір'я чорні; тулуб прямокутної форми горизонтально поставлений; голова продовгувата, середнього розміру з листоподібним гребенем; вушні мочки червоні, дзьоб жовтий; шия середньої довжини; груди випуклі; спина пряма; крила невеликі; хвіст гарно оперений; ноги жовті, міцні; шкіра жовта.

Добові курчата із червоно-коричневим пухом, самці трохи світліші за самок.

Показники продуктивності птиці лінії 38: несучість – 240-245 яєць; маса яєць – 59-61 г; жива маса курей - 2,0-2,1 кг; півнів – 2,8-3,2 кг; збереженість - 95-97%; вивід молодняка - 77-80%; колір шкаралупи яєць - темно-коричневий.

Птиця має підвищену резистентність до хвороби Марека, спокійний темперамент, пристосована до утримання як на підлозі, так і у клітках різного типу при вільному паруванні та штучному осіменінні.

Показники продуктивності птиці лінії 02: несучість – 230-240 яєць; маса яєць – 61,0-62,5 г; жива маса курей 2,1-2,4 кг; півнів 2,9-3,4 кг; збереженість 94-96%; вивід молодняку 78-82%.

Колір шкаралупи яєць темно-коричневий. Птиця має спокійний темперамент, пристосована до утримання як на підлозі, так і у клітках різного типу при вільному паруванні та штучному осіменінні.

Назва господарств, де розводиться птиця:

ПЗ, ППР-1: ДПДГ „Борки” Інституту птахівництва УААН, с. Бірки, Зміївський р-н Харківська обл., 63421, тел. (05747) 78386, 78022, ф. 78274.

ППР-2: 1. СТОВ "Птахофабрика Прилуцька", с. Дубовий Гай, Прилуцький р-н, Чернігівська обл., 17590, тел. (04637) 66610, 66690, 66691, ф. 44430.

2. КСП "Птахофабрика Носівська", вул. Троїцька, 131а, м. Носівка, Чернігівська обл., 17100, тел. (04622) 21841, 21418.

3. СТОВ "Старосолотвинська птахофабрика", пров. Лісовий, 7, с. Старий Солотвин, Бердичівський р-н, Житомирська область, 13320, тел. (04143) 68223, 68248, 22306.

4. ВАТ “Чорнобайптиця”, вул. Черкаська, 74, смт. Чорнобай, Черкаська обл., 19900, тел. (04739) 21493, 23898, 23531.

Род-айленд білий (Род-айленд белый)

Порода яєчно-м'ясного напрямку продуктивності.

Історія створення: У ДПДГ "Борки" ІІІ УААН порода представлена однією синтетичною лінією - код 68 (рис.12).

Лінія 68 синтетична вітчизняна лінія породи род-айленд білий створена методом складного гібридологічного схрещування 3 ліній яєчного напрямку продуктивності (канадської та голландської селекції) з білим оперенням. Використовується як материнська лінія в 2-лінійному вітчизняному колорсексному кросі "Борки колор". При схрещуванні курей лінії 68 із півнями батьківської лінії 38 породи червоний род-айленд одержують колорсексних добових гібридних курчат при точності їх сексування 98-99%, півники сріблясто-білі (*S/s*), курочки золотисто-червоні (*s/-*) (див. рис. 8).

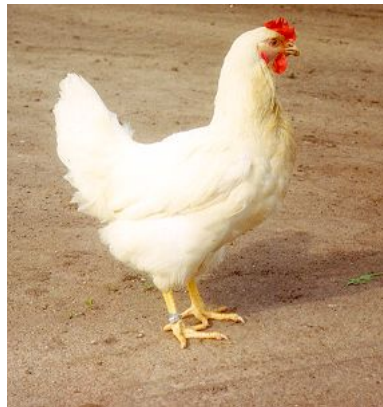

Рис. 12. Кури породи род-айленд білий.

Екстер'єрні особливості: конституція рихла; колір оперення білий (*гени S, I, c*). Тулуб прямокутної форми горизонтально поставлений; голова компактна, середнього розміру з невеликим прямостоячим листоподібним гребенем; вушні мочки червоно-рожеві, дзьоб жовтий. Шия середньої довжини; груди випуклі; спина пряма; крила невеликі, щільно притиснуті до тулуба; хвіст невеликий, середньо оперений. Ноги жовті, міцні; шкіра жовта.

Колір шкаралупи яєць темно-коричневий.

Добові курчата із блідо-жовтим пухом.

Птиця має спокійний темперамент, пристосована до утримання як на підлозі, так і у клітках різного типу при вільному паруванні та штучному осіменінні.

Показники продуктивності: несучість – 240-250 яєць, вік досягнення 50% інтенсивності яйцекладки 164 дні, маса яєць у віці 52 тижні 59,0-60,0 г, жива маса курей 2,0-2,1 кг, півнів – 2,8-3,2 кг, збереженість 92-94%, вивід молодняку 78-82%.

Назва господарства, де розводиться птиця:

ПЗ, ППР-1: ДПДГ „Борки” Інституту птахівництва УААН, с. Бірки, Зміївський р-н, Харківська обл., 63421, тел. (05747) 78386, 78022, ф. 78274.

Бірківська барвиста (Борковская цветная)

Порода яєчного напрямку продуктивності.

Походження. Селекції Інституту птахівництва УААН, Україна.

Історія створення. Виведена в період 1998-2005 роки шляхом складного відтворного схрещування в сукупності із застосуванням гібридологічного, імуногенетичного та генеалогічного аналізу на широкій генетичній основі білого та кольорового леггорнів вітчизняної селекції. На даний час створювана порода представлена однією лінією "А" з трьома основними типами забарвлення оперення: сріблясто-смугастих дикий тип – 87% (генотип півнів *SS BB ii CC ee coco blbl*), сріблястий дикий тип - 8% (генотип півнів *SS bb ii CC ee coco blbl*), чорно-смугастих – 5% (генотип півнів *SS BB ii CC EE coco blbl*).

Птиця лінії "А" використовується при розведенні "в собі" та у схрещуванні в якості материнської форми нового 2-лінійного діаутосексного яєчного кросу курей "Слобідський 2а" з подвійною колорсексністю добового молодняка (рис. 13).

Екстер'єрні особливості - типові для яєчної породи леггорн. Конституція міцна; колір оперення різноманітний. Тулуб подовжений, циліндричний; голова середньої величини, з розвинутим листоподібним гребенем; вушні мочки рожеві, дзьоб сіро-жовтий. Шия середньої довжини; груди випуклі; спина пряма; крила достатньо розвинені, щільно притиснуті до тулуба; хвіст довгий, у півнів із сильно розвинутими косицями. Ноги і шкіра жовті.

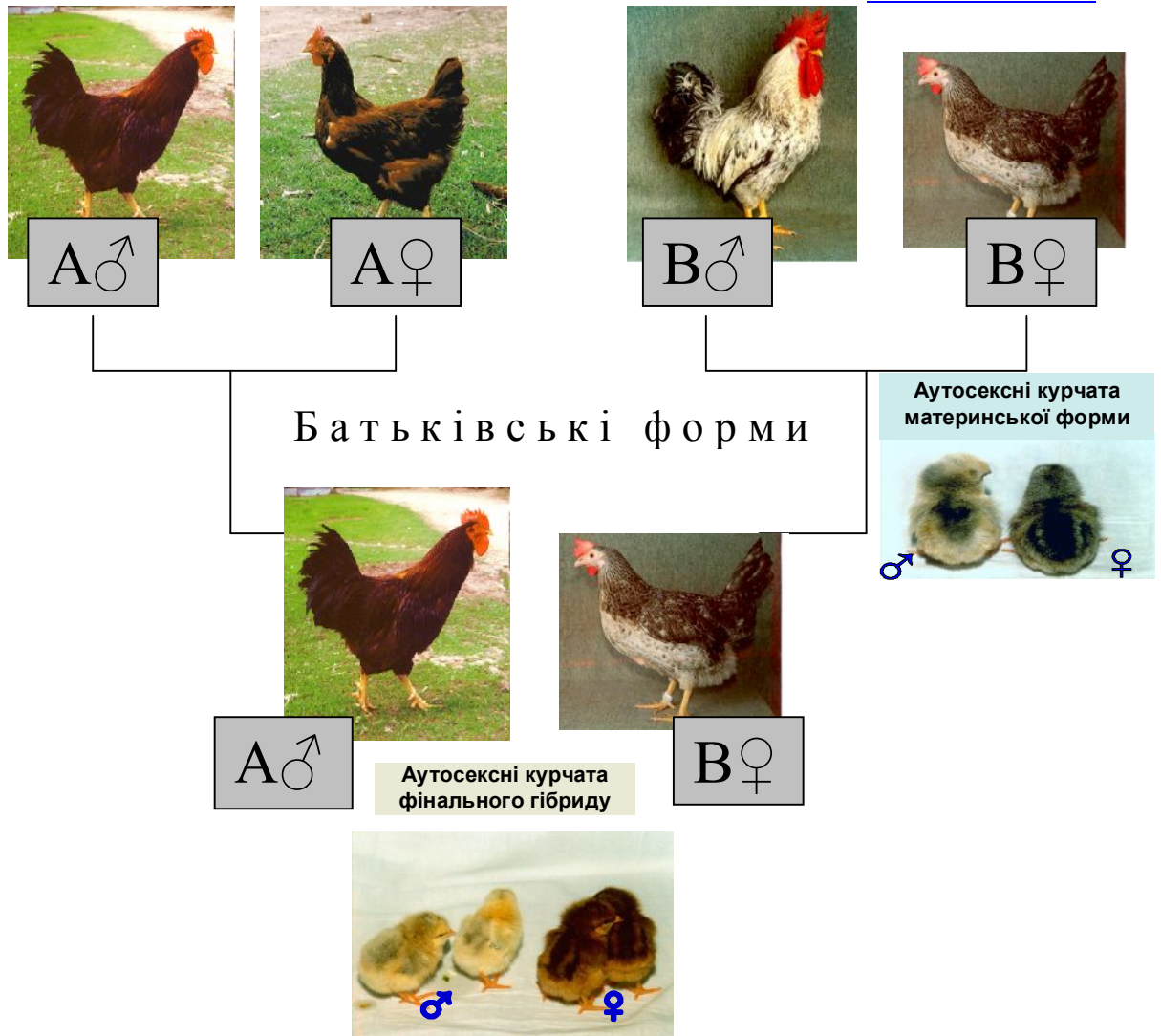

Рис. 13. Схема діаутосексного яєчного кросу курей "Слобідський 2а"

Колір шкаралупи яєць білий, зустрічаються яйця із світло-палевою шкаралупою.

Ембріональна життєздатність молодняку висока (виводимість яєць 93-95%). Добові курчата рухливі, з привабливим різнокольоровим забарвленням пуху. Вивід курчат від закладених яєць високий – 88-92%. При розведенні "в собі" точність сексування добового молодняку поки що складає 88%.

Птиця пристосована до утримання як на підлозі, так і у клітках різного типу при вільному паруванні та штучному осіменінні.

Показники продуктивності: несучість – 255-265 яєць; вік досягнення 50% інтенсивності яйцекладки -160 днів; маса яєць у віці 52 тижні - 58-59 г; жива маса курей 1,7-1,9 кг; півнів – 2,4-2,8 кг; збереженість 94-96%; вивід молодняку – 88-92%.

При схрещуванні курей лінії "А" із півнями батьківської лінії 02 породи червоний род-айленд одержують колорсексних добових гібридних курчат за

точності їх сексування 98-99% (півники -сріблясто-смугасті, курочки-золотисто-смугасті).

Назва господарства, де розводиться птиця:

ПЗ: ДПДГ „Борки" Інституту птахівництва УААН, с. Бірки, Зміївський р-н, Харківська обл., 63421, тел. (05747) 78386, 78023, 78088, ф. 78274.

Племінна продукція із ДПДГ "Борки" розповсюджується через мережу інкубаторно-птахівничих підприємств фермерам, невеликим підприємствам, населенню.

Бірківські м'ясо-яєчні кури (Борковские мясо-яичные куры)

Порода м'ясо-яєчного напрямку продуктивності, що створюється.

Походження. Селекції Інституту птахівництва УААН, Україна.

Історія створення. Починаючи з 2000 року, фахівцями Інституту птахівництва УААН разом зі спеціалістами ДПДГ "Борки" на базі місцевого та імпортного генофонду курей методом міжпородного схрещування проводиться робота по створенню та консолідації популяцій м'ясо-яєчної птиці, яка при утриманні в умовах подвір'я має добру несучість, високу масу яєць та покращені м'ясні якості (рис.14). За кольором оперення популяція розділена на 5 субпопуляцій: білі (*SS BB II CC ee coco blbl*), золотисті (*ss bb ii CC ee coco blbl*), чорно-смугасті (*SS BB ii CC EE coco blbl*), рябі (*ss BB ii CC ee coco blbl*) і блакитні (*ss BB ii CC EE coco Blbl*).

Екстер'єрні особливості - типові для м'ясо-яєчних порід з подвійною продуктивністю. Конституція міцна; колір оперення різноманітний. Тулуб широкий і глибокий; голова середньої величини, з листоподібним або трояндоподібним гребенем; вушні мочки червоні, дзьоб жовтий. Шия середньої довжини; грудні м'язи широкі й випуклі; спина широка пряма; крила достатньо розвинені, щільно притиснуті до тулуба; хвіст середньої довжини, у півнів із добре розвинутими косицями. Ноги широко поставлені, шкіра жовта.

Колір шкаралупи яєць кремовий та світло-коричневий. Ембріональна життєздатність молодняку висока (виводимість яєць 93-95%). Добові курчата з привабливим різнокольоровим забарвленням пуху. Вивід курчат від закладених яєць високий – 88-91%. Птиця краще пристосована до утримання на підлозі при вільному паруванні, але може утримуватися й у клітках різного типу при штучному осіменінні.

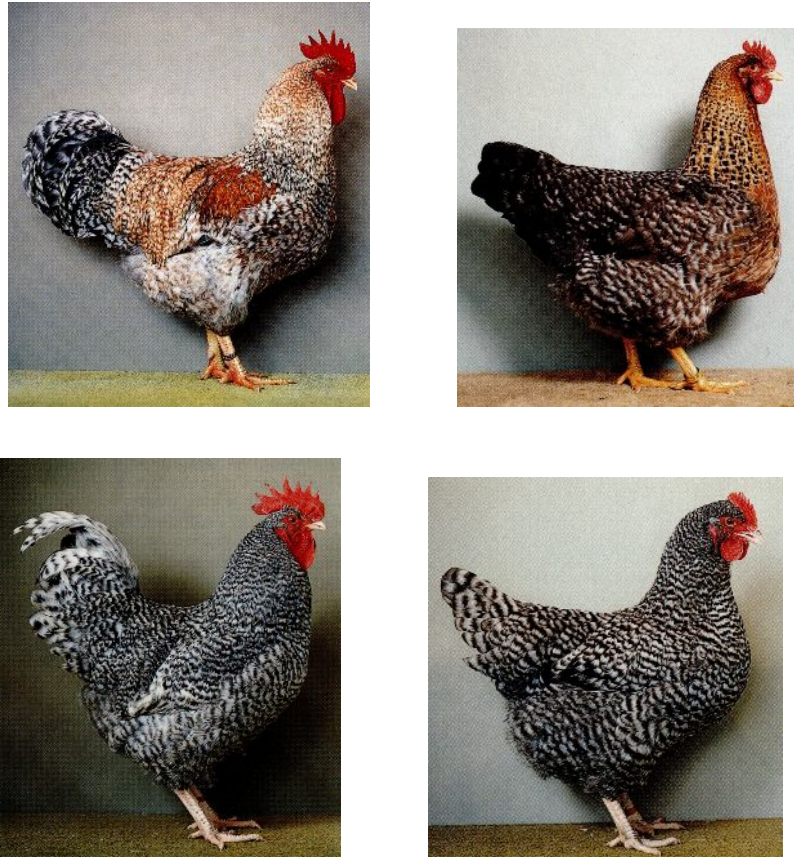

Рис. 14. Бірківські м'ясо-яєчні кури із рябим (вгорі) та зозулястим (внизу) оперенням

Показники продуктивності.

Створені м'ясо-яєчні кури характеризуються підвищеною стійкістю проти хвороб і температурних стресів, добре споживають місцеві корми.

Від курей бірківських м'ясо-яєчних субпопуляцій, які знаходяться на вільному чи вольєрному утриманні в умовах фермерських і присадибних господарств, одержують яйця та м'ясо більш високих смакових якостей, ніж від тих, що утримуються в штучних умовах великих підприємств. Ці дієтичні продукти присадибного птахівництва завжди мають попит та успішно конкурують з масовою і дешевшою продукцією, виробленою у великих промислових підприємствах. До речі, аналогічна тенденція чітко спостерігається і в країнах з розвинутим птахівництвом (Англія, Франція, Ізраїль тощо).

Створені популяції курей загального використання мають високу життєздатність (збереженість молодняку – 94-97%, дорослої птиці – 95-96%) і високу яєчну та м'ясну продуктивність (таблиця).

Крім того, вченими Інституту птахівництва доведено високу ефективність інтенсивної відгодівлі півників цих популяцій на м'ясо при вирощуванні їх на підлозі (з рівнем протеїну 20-21%). У 2-місячному віці

середня жива маса півників складає 2 кг при витратах кормів на 1 кг приросту живої маси 2,3 кг.

Продуктивність бірківських м'ясо-яєчних курей

Субпопуляції	Жива маса у віці 52 тижні, кг		Несучість за рік, штук	Маса яєць в 52 тижні, г
	кури	півні		
Білі	3,4	4,2	205	65,2
Зозулясті	3,2	4,1	207	65,7
Золотисті	3,0	4,0	215	63,6
Блакитні	3,1	4,0	211	63,5
Рябі	3,3	4,2	209	64,0

Назва господарства, де розводиться птиця:

ПЗ: ДПДГ „Борки”, с. Бірки, Інституту птахівництва УААН, Зміївський р-н, обл. Харківська обл., 63421, тел. (05747) 78386, 78003, ф.78274.

Племінна продукція ДПДГ "Борки" розповсюджується через мережу інкубаторно-птаховничих підприємств фермерам, невеликим підприємствам, населенню.

Адлерська срібляста (Адлерская серебристая)

Порода м'ясо-яєчного напрямку продуктивності.

Історія створення. Виведена на Адлерській птахофабриці Краснодарського краю шляхом схрещування порід російської білої, нью-гемпшир, плімутрок білий, первомайської та юрлівської голосистої із подальшим відбором високопродуктивних гібридів і розведенням їх "в собі". Птиця цієї породи в Україні розводиться "в собі" понад 10 років без "прилиття крові", тому деякі господарчі ознаки, а саме маса яєць, мають невисокі показники.

Екстер'єрні особливості: птиця має широкий і глибокий тулуб із добре розвинутими грудними м'язами; голова середньої величини, достатньо широка; дзьоб жовтий; гребінь листоподібний; вушні мочки невеликі, червоного кольору; шия коротка і товста; спина пряма, широка; крила добре розвинуті; ноги міцні, жовті, середньої довжини. Хвіст невеликий. Колір оперення колумбійський: біле оперення тулубу із чорним пір'ям на гриві, хвості і крилах (*SS bb ii ee CC*, рис. 15). Адлерські сріблясті кури добре пристосовані до утримання на підлозі, невибагливі до кормів.

Добові курчата активні, швидко ростуть і рано оперюються.

Показники продуктивності: несучість – 180-200 яєць; маса яєць 56-58 г; жива маса: курей – 2,5-2,7 кг, півнів – 3,2-3,5 кг; птиця відрізняється

високою життєздатністю молодняку (98%) та дорослої птиці (92-94%), високим виводом молодняку (80-82%). Колір шкаралупи яєць кремовий.

Рис. 15. Кури породи адлерські сріблясті

Назва господарств, де розводиться птиця:

ППР-2: 1. ПП "Кіровоградптахопром", вул. 40-річчя Перемоги, 206, м. Кіровоград, 25010, тел. (0522) 248524, ф. 224825.

2. ТОВ "Сільгоспптахопром" с. Березнегувате, Березнегуватський р-н, Миколаївська обл., 56200, тел. (05168) 92344, ф. 92344.

3. ВАТ "Племптахорадгосп "Придніпровський", вул. Набережна, 10, смт. Горностаївка, Херсонська область., 74600, (05544) 41367, 41322.

4. ЗАТ "Білоцерківське птахопідприємство", вул. Перемоги, 30, с. Мала Вільшанка, Білоцерківський р-н, Київська обл., 09175, тел. (04463) 65022, ф. 61562.

5. ПП "Агрофірма Авангард", с. Молога, Білгород-Дністровський р-н, Одеська обл., тел. (04849) 76685.

6. СВК "Дністровець", Білгород-Дністровський р-н, Одеська обл., тел. (04849) 60886.

КУЧИНСЬКА ЮВІЛЕЙНА (КУЧИНСКАЯ ЮБИЛЕЙНАЯ)

Порода яєчно-м'ясного напрямку продуктивності.

Історія створення. Створена фахівцями Державного племінного заводу "Кучинський" Московської області, вченими Московської сільськогосподарської академії ім. Тімірязєва і Інституту загальної генетики на базі курей м'ясо-яєчного та яєчного типу (ню-гемпшир, австралорп, бурий леггорн, род-айленд, смугастий плімутрок, лівенська).

Екстер'єрні особливості: птиця має привабливий колір оперення, компактну будову тіла, невибаглива до кормів та умов утримання, спокійний темперамент.

Колір яєць від світло-кремового до світло-кавового із рожевим відтінком.

Загальний колір оперення курей – золотисто-ситцевий із сірим підпухом і світлим оперенням крила. Колір шкіри – світлий (рис. 16).

Рис. 16. Курка породи кучинська ювілейна

Чіткий статевий диморфізм у півників диференціюється у віці 50-60 тижнів. Дорослі півні мають червоний колір оперення із блискучою золотистою гривною і спиною та чорним оперенням на грудині і хвості. На крилах – чорна із зеленим відливом смуга.

Дзьоб жовтий із коричневим відтінком. Вушні мочки червоні. Гребінь листовидний. Колір плюсни жовтий.

У добових курчат – фон кольору пуху коричнево-сірий або темно-палевий. Грудина і живіт сірувато-жовтого кольору. У більшості курчат від голови вздовж спини 1-3 чіткі темні смуги. Зустрічається і суцільний коричнево-чорний колір пуху, а також палевий із коричнево-рудою головою.

Показники продуктивності: несучість за 68 тижнів - 210-225 яєць; маса яєць у 52 тижні - 59-60,5 г; жива маса курей 2,0-2,1 кг, півнів - 2,9-3,2 кг; вивід молодняку 79-81%; збереженість – 90-92%.

Назва господарства, де розводиться птиця:

ППР-2: СФГ "Азовчанка", вул. Орджонікідзе, с. Порожня, Новоазовський р-н, Донецька обл., 87613, 8 (296) 32882.

Космос 3 (Kosmos 3)

М'ясо-яєчного напрямку продуктивності.

Походження. М'ясо-яєчна гібридна популяція завезена в Україну із Франції від компанії ISA-Group.

Показники продуктивності:

– *вирощування молодняку:* жива маса в 17 тижнів: курочок – 3,08 кг, півнів – 4,20 кг; збереженість – 93,4%;

– *доросле стадо:* вік початку несучості – 130 днів; вік досягнення 50% продуктивності – 160 днів; вік досягнення піку яйцекладки – 190 днів; пік яйцекладки – 82%.

Показники	Значення
Несучість на середню несучку за 75 тижнів, шт.	287
Маса яєць, г в 30 тижнів	60
в 75 тижнів	64
Збереженість, %	97
Жива маса, кг курей	3,2
півнів	4,6
Вивід молодняку, %	80,3

Назва господарств, де розводиться птиця:

ППР-2: СТОВ "Комінтернівська птахофабрика" вул. Миру, 1, с. Першотравневе, Комінтернівський р-н, Одеська обл., 67541, тел. (04855) 91573, 91486, 99263.